

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410047 Björkeskärven

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410047 Björkeskärven**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 40,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2004-12-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1620 - Skär och små öar i Östersjön

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Björkeskärven bidrar till uppfyllandet av miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är naturtypen skär och små öar i Östersjön, samt fågelarterna skräntärna och silvertärna.

Området är ett bra exempel på naturtypen skär och små öar i Östersjön, och är en viktig häckningslokal för flera fågelarter. Det är även ett födosöksområde för havsörn. Natura 2000-området har betydelse för att bibehålla balansen i det marina ekosystemet och är viktigt som reproduktions- och uppväxtområde för till exempel sill och blåmussla, vilket förutsätter en frisk vegetation.

Beskrivning av området

Området utgörs av Västra och Östra Björkeskärvet samt Ekö kläppar och ytterligare några små skär kring dessa öar. Öarna är till största delen öppna med tätare vegetation endast på Östra Björkeskärvet. I klippskrevor finns tätare vegetation med enbuskar och en del träd, främst tall, björk och rönn. Stränderna består till största delen av klippor och blockig morän, samt grus på nordsidan och i skyddade vikar. På Ekö kläppar och Lilla Björkeskärvet är vegetationen övervägande låg och få eller inga buskar växer här. Här förekommer för ytterskärgården typiska arter som styvmorsviol, trift, gräslök, gåsört, bitterkrassing och malört. Dessutom finns ett inslag av arter som gynnas av den näring som de stora fågelkolonierna tillför som hundkäx, brännässla och nässelsnärja.

Fågelfaunan domineras av vitfågelkolonier. År 2003 häckade gråtrut på samtliga öar i området med totalt cirka 350 par, och även ett stort antal havstrutar samt enstaka fiskmåsar, silltrutar och silvertärnor noterades. År 2015 hade kolonierna krympt påtagligt. Endast drygt 100 adulta fåglar noterades, och ett fåtal havstrutar fanns kvar. På öarna har även vitkindad gås, gravand, gräsand, grågås, strandkata, ejder, småskrake och skedand noterats under häckningstid.

Undervattensdelen av området består av hårbotten med en rik makrovegetation som utgör livsmiljö för fisk, kräftdjur, musslor och andra organismer. Havsmiljöförordningen omfattar allt havsvatten, och ett system för att bedöma miljöstatus är under utveckling. Den inledande bedömningen indikerar att god miljöstatus inte uppnås i Östersjön.

Vattenförvaltningsförordningen omfattar kustvatten (ut till en nautisk mil utanför baslinjen) och den ekologiska statusen i området är bedömd som måttlig på grund av övergödning och miljögifter.

Vad kan påverka negativt

Marina områden

- Övergödning orsakad av näringsläckage. Effekter av övergödningen kan innebära minskat siktdjup, minskad djuputbredning av makroalger, kvävande algmattor, syrebrist och ändrad artsammansättning.
- Mänsklig påverkan som till exempel byggnation, dumpning, muddring, båttrafik (svall, ljud, ankring, grumling), mineral-, sand- och stenutvinning, utsläpp av olja och kemikalier, kan också inverka negativt på den marina miljön.
- För stort uttag av fisk och bifångster i fisket kan påverka artsammansättningen och hela ekosystemet.
- Främmande arter, så som svartmunnad smörbult, kan påverka artsammansättningen.
- Marint avfall, inklusive dess nedbrytningsprodukter, kan orsaka skada på ekosystemet.

Häckande fåglar

- Kraftig igenväxning med marktäckande slån, björnbär, enbuskar och rosor på de mindre öarna, vilket på sikt kan tränga undan markhäckande tärnor som är beroende av öppna miljöer under häckningen.
- Predation av ägg eller ungar från exempelvis mink, som påverkar samtliga markhäckande arter i området. Störst negativ påverkan blir det på små öar med markhäckare som tärnor.
- Mänskliga störningar på häckningsplatser och på viktiga födosökslokaler, inklusive körning med båt eller vattenskoter samt kite- och vindsurfing på de skyddade fjärdarna i området. Sportfiske vid eller i närheten av öarna är en ökande störningsfaktor i vissa områden längs kusten.
- Förändrade näringsförhållanden i havet vilket kan leda till födobrist för arter som lever av fisk eller ryggradslösa djur i havet samt arter som finner föda i strandkanten.
- Utsläpp av olja eller andra föroreningar som direkt eller indirekt påverkar fåglarna eller livsmiljön.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Djurskyddsområde (fågelskyddsområde) enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för hela området.
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land).
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Rönjning av buskar och yngre träd på de små öarna i området kan bli aktuellt i de fall det är motiverat för att motverka minskning av lämpliga häckningsmiljöer för markhäckande tärnor och försämrade bevarandestatus för naturtypen Skär och små öar i Östersjön.
- Inventering och uppföljning av de häckande tärnorna behöver genomföras, liksom inventering av den marina miljön inom naturtypen Skär och små öar.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1620 - Skär och små öar i Östersjön

Areal: 40,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av skär och små öar bestående av urberg eller morän med anslutande undervattensvegetationen. Öarna är i regel trädlösa och utgör viktiga häckningsplatser för fåglar och uppehållsplatser för sälar. Vegetationen består av arter som är anpassade till torra, vind- och saltpåverkan samt frånvaro av egentlig jordmån. I tillfälliga eller permanenta hållkar förekommer speciellt anpassade växt- och djursamhällen, som bland annat tarmtång, andmat och krypven. I havet kring öarna märks arter som grönslick, snärjtång, blåstång, stenhinna, blåmusslor, havstulpaner och mossdjur.

Björkeskärvens skär och små öar utgörs av Västra och Östra Björkeskärvet, de mindre öarna Ekö kläppar samt ytterligare ett par små skär. I klippskrevor på de båda Björkeskärvet finns inslag av tätare busk- och trädvegetation, främst en samt tall, björk och rönn. I övrigt är öarna i huvudsak öppna. Karaktäristiska arter som gräslök, styvmorsviol och saltgräs är vanliga, liksom bitterkrassing och nässelsnärja. Naturtypens marina delar är inte närmare undersökta.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 41 hektar. Bitterkrassing och nässelsnärja samt de för naturtypen karaktäristiska arterna gräslök, styvmorsviol, blåstång och blåmussla ska ha stabila förekomster. Undervattensvegetationen ska präglas av en naturlig zonerings och djuputbredning av fastsittande alger och filtrerande djur. Området bör ha många häckande fågelarter och det ska finnas en naturlig näringstillförsel orsakad av spillning från häckande fåglar. Den typiska arten silvertärna ska häcka på öarna.

Vattenkvaliteten ska vara god och den mänskliga påverkan i form av fysiska skador av till exempel bebyggelse och bryggor, utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier samt onaturlig grumling ska vara försumbar. Ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen ska vara minst god och får inte försämrats.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms med nuvarande kunskap som gott, men en inventering av den marina miljön är önskvärd.

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar skräntärnan längs kusterna från Skånes sydkust till Norrbotten. Störst koncentrationer finner man i Stockholms skärgård och längs med Norrlandskusten. Något enstaka par finns även i Väneren. Sverige hyser en betydande del av den europeiska populationen och har därför ett särskilt ansvar för att bibehålla populationerna av skräntärna. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet. Arten häckar företrädesvis i kolonier som kan bli mycket stora, men en betydande andel av populationen består av solitära par som ofta nyttjar samma ö under mycket lång tid. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig då arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokalen och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink, men även trutar och havsörn kan lokalt vara allvarliga predatorer i kolonierna. Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och sill. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Under häckningen kan skräntärnorna sannolikt röra sig flera mil till lämpliga fiskeområden. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion. Arten är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge häckar arten med enstaka par, spritt längs kusten. Majoriteten av den blekingska populationen utgörs av solitära par. Kolonier har under de senaste decennierna endast förekommit på några få öar, men har sällan blivit långvariga.

Artens förekomst på Björkeskärven är dåligt belagt. Observationer under häckningstid finns men arten har inte konstaterats häcka på öarna i sen tid. Inga fåglar har noterats vid inventeringarna som gjorts i området under 2000-talet.

Bevarandemål

Skräntärna skall ha goda förutsättningar att häcka i området, men artens rörlighet och benägenhet att ibland byta häckningslokal gör att det vissa år inte sker någon häckning. Inom området skall finnas lämpliga, flacka, öppna öar utan högre träd där arten kan häcka ostört. Arten skall ha tillgång till goda fiskevatten där den kan fiska i klart, relativt stilla vatten. Naturtypen Skär och små öar i Östersjön ska upprätthållas i gynnsamt bevarandetillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas, men livsmiljön är av god kvalitet. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig, och ytterligare uppföljning under häckningstid är nödvändig.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan häckar i Sverige spritt längs hela kusten. Den häckar även i de större sjöarna och mer spritt i små sjöar i Norrlands inland och i fjällkedjan. Vid häckning utnyttjas vegetationsfattiga områden på öar och uddar där boet placeras öppet, direkt på marken, oftast i grus eller i låg vegetation. Den anländer under april-maj och flyttar igen under augusti. Arten kräver god tillgång på småfisk i grunda vatten för att kunna födosöka, men är relativt rörlig under häckningen och kan nyttja större områden för födosök. Den svenska populationen har ökat under de senaste 30 åren.

I Blekinge häckar arten nästan uteslutande i skärgårdarna och främst i de yttre delarna, men enstaka häckningar har även konstaterats i insjöar. Vid inventeringen 2003 noterades totalt fyra fåglar på Östra Björkeskärvet och Ekö kläppar. 2015 hittades inga häckande par.

Bevarandemål

Silvertärnan skall häcka årligen i området med god framgång. Inom området skall finnas lämpliga häckningsplatser i form av öppna öar och uddar där boet kan placeras i låg vegetation eller på grus. Det skall finnas gott om föda i form av småfisk och ryggradslösa djur i väl utvecklade artsamhällen kring öarna. Vattnet skall vara klart så att arten kan fiska effektivt. Naturtypen Skär och små öar i Östersjön ska upprätthållas i gynnsamt bevarandetillstånd enligt de kriterier som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt - minskande. Antalet häckande par har sannolikt minskat. En uppföljning av artens förekomst är angelägen.

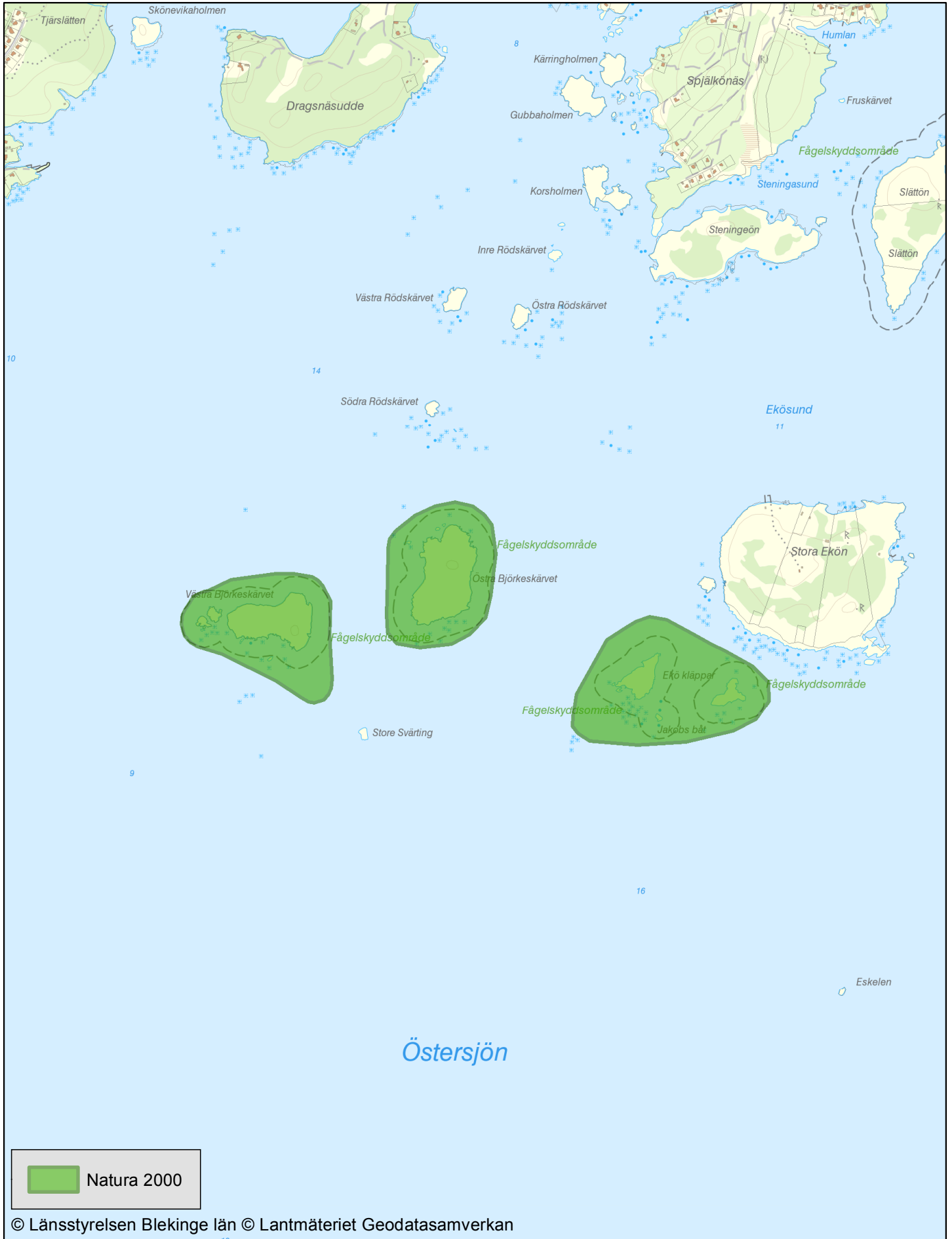
Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. www.artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-11-08).
- Carlsson, L. & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård 2003. Opublicerat.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan. www.helcom.fi.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Föreskrifter med förbud till skydd för djurlivet i Blekinge läns skärgård. Dnr. 11.122-870-83.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Kustfågelinventering inom SPA-område i Blekinge län. Wolgast, J. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 3.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Nilsson, T. & Lundgren, U. 1993. Blekinges fåglar.
- VISS VattenInformationssystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410047 Björkeskärven

 Natura 2000